

Ne parázz!

Ismerd meg a sérült emberek világát!

Három szerző, három foglalkozás: Varga Livia Éva gyógypedagógus, Bánki László pszichológus, Csató Gyula pedig szociális munkás. Ők hárman együtt hiánypótló könyvet írtak a fogyatékkal élő emberekről, bemutatva sajátos és mégis teljesen normális világukat.

Vekerdy Tamás pszichológus jegyzi meg a könyv végén, hogy bár sokfélék vagyunk, valódi értékekben nincs közöttünk különbség. A sors mindenkivel igazságosan bánik, ahogy azt egy német mondás is kifejezésre juttatja: „amelyik ökörnek nagy a szarva, annak kicsi a patája.” Vekerdy szerint ez azt jelenti, hogy amit a természet egyik oldalán elvesz tőlünk, azt a másik oldalon visszaadja. Soha nem lehet tudni, hogy akit magunknál gyengébbnek – értsd: értéktelenebbnek – gondolunk, az a valóságban sokkal több is lehet nálunk. A látszat és valóság nem mindig fedí egymást.

A szerzők könyve a nem fogyatékkal élő gyerekeknek szól. Velük akarják megismertetni, hogyan élnek a vakok, a nagyothallók, a süketek (siketek), a mozgássérültek, a down-kórosok és más fogyatékkal élők. Hogyan gondolkodnak, milyen nehézségeik adódnak az életben, és hogyan segíthetjük őket.

A könyv szerkezetileg hat részből áll. A bevezető és a befejező sorok által közrefogott részek mutatják be a fogyatékkal élők világát. A „Szemünk fénye” című részben a vak és a gyengelátó emberek életébe pillanthatunk be, az „Épkézláb”-ból a mozgássérültek világa tárul elénk, a „Főnök az agy” című fejezet az értelmileg sérültekről szól és a „Zene füleidnek” hangjai a hallássérültekről és magáról a beszédzavarról tudósít.

A könyv különböző fejezetei látszólag apróságokból és felvillanásokból állnak, mégis teljes és fontos egészet alkotnak. Olyan meghökkentő erejű megfigyelésekre épülnek, amelyek a sérült, de normális életet élni akaró személyek min-

dennapi problémáit boncolgatják. Bár a nehézségek különféle mozzanatait mutatják meg a rövid lélegzetű könyvben, a szerzők a lehetőségekhez képest sok mindent ismertettek, ha nem is vállalkozhatunk az összes probléma és helyzet láttatására. Ez nem is feladatuk. De könnyedén, esetekkel, helyenként humorral írnak mindenről.

A könyv legnagyobb érdeme, hogy felhívja az olvasó figyelmét arra, hogy a fogyatékkal élők normális életet akarnak élni, együtt a „normális” emberekkel. Mert nemcsak az a fontos, hogy speciális jogokkal rendelkezzenek, hanem az is, hogy „ezek a sérült emberek ne teljesen és végleg különüljenek el ép társaiktól. Amikor csak lehet, együtt lehessenek kortársaikkal. Együtt tanulhassanak, dolgozhassanak és szórakozhassanak az átlagos emberekkel. Ne távolodjanak el másoktól csak azért, mert egyben-másban sérültek. Ezt nevezzük integrációnak.”

A kilencvenes években a jogpolitika is felismerte ezt, és csaknem tízévi előkészítő munka után a Parlament elfogadta a *Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról* szóló törvényt. Már akkor is sokakban felvetődött a kérdés, hogy miért van szükség külön törvényre a fogyatékosok jogainak védelmében, hiszen az Alkotmányban megfogalmazott jogok mindenkit megilletnek. Az alaptörvény tiltja ugyanis a diszkriminációt. Az esélyegyenlőségi törvényre mégis nagy szükségünk van, mivel ez a jogszabály a fogyatékos emberek speciális élethelyzeteire vonatkozóan értelmezi az általános jogokat.

Az egész világon annak vagyunk tanúi, hogy a fogyatékkal élők reintegrációját nemzetközi egyezmények és különféle szervezetek segítik. A Fogyatékos Emberek Világszervezetét (DPI) maguk a mozgássérültek alapították 1981-ben, Szingapúrban. A sérült emberek esélyegyenlőségi dokumentumát, „A fogyaté-

kossággal élő emberek esélyegyenlőségének alapvető szabályai” címmel az ENSZ 1993 decemberében fogadta el. (Eredeti címe: *The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities*.) Ennek alapulvételével készült el az esélyegyenlőségi törvény Magyarországon. A hatályban lévő jogszabály ellenére a jogalkalmazás gyakorlatában és a hétköznapi valóságban gyakran nehézségekbe ütközünk, ezeknek a problémáknak a megoldásához már gyermekkorban hozzá kell kezdenünk. Ezért szólítják meg a gyerekeket a szerzők.

Kiss Anna

Bánki László – Csató Gyula – Varga Livia Éva:
Ne parázz! Ismerd meg a sérült emberek világát!
 A Beszélő Szem Produkciós Iroda kiadványa
 Gergely István ötlete alapján készült, Borogdai
 Zsuzsi illusztrációival.